GRADSKA BIBLIOTEKA
JURAJ ŠIŽGORIĆ
ŠIBENIK
NAUČNI ODJEL

Poštarina plaćena u gotovom.

NOVA TRIBUNA

GODINA VII | Pretplata mjesečno D 6.— Inozem. 10 Pojedini broj Din. 1.50 Čekovni račun br. 34.159 | Petak 24 marta 1939 | Rukopisi se ne vraćaju. Oglasi se računaju po tarifi. Plativo i utuživo u Šibeniku. | BROJ 576

Ustav protektorata

češkomoravskog, potpisan 16 o. m. u praškom dvoru, ima karakter jednostrane pogodbe, u kojoj je Rajh stranka koja je sama o svemu odlučila i ostavila za sebe mogućnost da te odluke ubuduće mijenja i bez pristanka druge stranke. Na teritoriji Protektorata postoje danas državljani Protektorata i državljani Rajha, i za njih vrijede dvojaki zakoni. Ni teritorij Protektorata nije zajamčen kao ni njegova autonomija, koja je podređena »političkim, vojničkim i privrednim potrebama Rajha«. Pored šefa Protektorata i administrativnih organa, koji su nacionalni, češki, postoji i protektor Rajha (ta čast je već poverena baronu fon Nojratu), koji ima da čuva interese državne cjeline. Njegova je vlast velika: vlada Protektorata treba da ima njegovo povjerenje, on ima pravo da uloži veto protiv donošenja zakona, uredaba i odluka upravnih vlasti, pa čak i sudskih presuda. Kad nađe za shodno, i sam može donositi odluke. Vojska, saobraćaj, pošta, carine i vanjska politika, a u slučaju potrebe i ostali rezori u rukama su centralne njemačke vlade, koje onda može postaviti za pojedine grane posebne vlasti, koje bi bile potčinjene neposredno centralnoj vladi Rajha.

Ovo su glavne odredbe ustava Češkomoravskog protektorata. One određuju opseg njegove autonomije, ali samo maksimalni opseg, jer taj isti ustav daje pravo pretstavniku Rajha da te autonomije skuči, pa i da ih potpuno ukine — ako to zahtijevaju interesi cjeline. Ali to ne znači da će češka autonomija zaista biti skučena, iako i to pravo isključivo pripada pretstavniku Rajha, koji po svojem nahođenju ocjenjuje da li treba da pristupi skučivanju sloboda ili ne. Hoće li se to dešavati ili ne, zavisi dakako od općih prilika, ali i od držanja samih Čeha, osobito od njihove sposobnosti da se prilagode novim prilikama, stanju u koje su ušli iz nužde vremena i okolnosti. Ovo je za samo češko pitanje najvažnije. Oni su sposobni da se snađu i u najmučnijoj situaciji, ne zavaravajući se da je stvarnost ljepša nego je usitnu, nego gledaju vedro u oči i najcrnjoj stvarnosti. Oni su ušli u državnu zajednicu s Nijemcima kao konstruktivan i snažan elemenat, koji će i u novim okolnostima, ne štetujući interesima nove zajednice, čuvati svoju egzistenciju, svoj napredak i svoje dobro. A to je snaga dovoljna za izvršavanje jedne jednostrane pogodbe.

Ali ima i jedna četverostrana pogodba; zove se minhenski sporazum, a četiri ugovorne strane jesu: četiri velike sile. Obvezale su se prije nekoliko mjeseci da će čuvati granice jedne države koja danas ne postoji. Ova činjenica izazvala je vrlo oštar diplomatski sukob između tih sila. Obaviještene od vlade Rajha o novom stanju, Engleska i Francuska odgovorile su protestnim notama, na koje njemačka vlada neće da odgovori. Sukob je otvoren, a s njim nastupa i opća zabrinutost. Jer ovo sada nije više češki problem, nego evropski. Kako će se ovo pitanje razvijati, danas se ne može znati. Ta neizvjesnost nije ugodna. Zadatak je evropske diplomacije da otkloni sve smetnje miru, a na nama je pojedincima da ostanemo prisebni i hladni.

ČUDNOVATO!

Nema skoro jedne rečenice u vladinoj deklaraciji na koje se nisu osvrnule naše novine, a ima nekih rečenica o kojima su cijele rasprave napisane. To deklaracija zaslužuje, jer je ona — kako u prošlom broju Tribune istakosmo — baza za bratske, pametne i iskrene razgovore o našoj sretnoj i velikoj budućnosti.

Čudnovato je samo da se niko još nije ozbiljno pozabavio samim uvodom deklaracije, a on je i ter kako važan za nesmetano sređivanje naših unutarnjih prilika. Tu je, u uvodu, jasno podvučena činjenica kako se komunizam uvlači u naša nacionalna i kulturna društva i kako je dužnost svih ispravnih državljana Jugoslavije da budno paze na tu zarazu, jer komunizam pod maskom demokratizma i patriotizma, uštrcava nepovjerenje prema autoritetu države, sije međusobnu mržnju između rođene braće, potkopava temelje svetinjama obiteljskim i vjerskim.

Kod nas su dosad stranački prvaci i njihove novine, u više navraćaja, jasno i odlučno izjavile da nama ne treba ni komunizma ni fašizma ni rasizma, ali u raznim i žalosnim pojavama nekolikih pristalica, nekih partija, učinjena su zlodjela takova koja sama po sebi govore da su, i oni koji su ih nato nagovarali i oni koji su ta zločinstva činili, zadojeni i opijeni najodvratnijim komunističkim načelima. Kad na pr. mještanin svojem mještaninu preko noći posiječe vinograd, zapali kuću ili puca na nj iz zasjede, to se ne može opravdati partijskom zaslijepljenošću, već je to čisto komunistički teror, to je nepriznavanje vlasništva ili prava posjeda pojedinca, pa kad mu ne možeš oteti — onda mu posjed uništi! Posjed mora biti zajednički! Tvoje — jest moje!

Čudno je da dotične novine, izvjesnih partija, nisu nikad osudile ili iz svoje partije isključile počinitelje takovih zlodjela! Mi smo čuli i čitali govore raznih demagoga o »slobodi,« o „samoodređenju«; čuli smo napadaje na »one koji nam sve pokradoše« — i još bezduševnijih, ali nismo čuli savjet: niko ne smije dirati u tuđe vlasništvo, niko ne smije svojem političkom protivniku naniješti štete ili dirati u njegov život!

Čudnovato i još čudnovatije postaje i ovo: ovih je dana, kad u zraku miriše po barutu i kad od časa do časa može da bukne u Evropi nešto najgroznije, tri puta je beogradska radio stanica upozoravala našu javnost da ne nasjeda lažnim vijestima koje se po Jugoslaviji šire, a da se ne zna ni ko ni kako ih širi, pa je jedna od najprostranijenijih naših novina, Politika, na uvodnom mjestu, donijela onako ozbiljnu opomenu našoj javnosti, podvukavši da u širenju lažnih i zlobnih takovih vijesti imaju svoje prste »podmukle sile«...

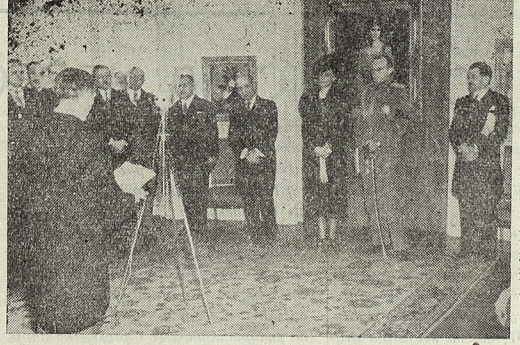
A ko su te tajne, podmukle sile koje hoće da u Jugoslaviji stvore pometnju, izazovu nerede, i to u časovima, kad i najmanje izazivanje s naše — tobože — strane može da prouzroči kobnih posljedica? To je ona podla avet koja se, pod maskom nazovi demokratizma ili čak lažnog patriotizma ušuljala u naša i nacionalna i kulturna društva a i još gdjegdje, a o kojoj onako jasno govori uvod u nekidašnju vladinu deklaraciju.

Zašto mimoiđosmo tu činjenicu, tu zlosutnu pojavu kod nas? Zar se umišljamo da smo čisti od otrovnog bakcila komunizma? Zašto se nije naša štampa na tu izjavu vlade naše ozbiljno osvrnula? Zar ne uviđamo i ovo: hoće li ili neće bakcil komunizma ometati i sprečavati naš bratski i imperativni sporazum?

Zato rekosmo da je čudnovato da šutimo o jednoj stvarnosti o kojoj bismo morali govoriti.

Dr. M. P.

„Sto godina francuskog slikarstva"



Otvorenju izložbe prisustvovali su Nj. Kr. Vis. Knez Pavle i Nj. Kr. Vis. Knj. Olga, Kr. Namjesnici, Kr. Vlada na čelu sa pretsj. g. D. Cvetkovićem, pretsj. Senata g. dr Korošec i ostali visoki uzvanici.

Dr. Maček o sporazumu

U izjavi datoj jednom stranom novinaru dr. Maček kazao je da bi bio spreman da pošalje svoje pretstavnike u jednu koncentracionu vladu koja bi brzo radila na rješavanju hrvatskog pitanja. Sa strane Srba postoji volja da se to pitanje riješi. Dr. Maček vjeruje da su zahtjevi Hrvata prihvatljivi koliko za Srbe toliko i za zapadne demokracije, pa misli da ne treba da se odugovlači rješenje ovoga pitanja. Ova izjava može ubrzati rješenje hrv. pitanja, pogotovo kad je dr Maček pristao na saradnju u vladi.

Primorska Centrala proizvođačkih i potrošnih zadruga
Mjesna zadruga za poljopr. kredit
Transportno konzumna zadruga
Proizvođačko-potrošna zadruga
SPLIT

ŽIGON I DRUG
prodaja koža i svake vrsti cipela
ŠIBENIK (DALMACIJA)

BIFE „ALPA" Šibenik
MLJEČNA RESTAURACIJA
Alpa čajni maslac
Alpa - Joughurt - specialitet

PISAĆI STROJ skoro novi prodava se povoljnom cenom. Obratiti se uredništvu lista.

Obligacije i Obračune zemljoradničkih dugova za robu i novac
i PREDLOGE sudu za utvrđenje visine zemlj. dugova dobivaju se u »Tipografiji« Šibenik

NAJBOGATIJI GURMANSKI RESTAURANT
Hotel sa moderno uređenim sobama
Zlatni Fazan - Split
IZBOR PRIMORSKIH SPECIJALITETA
Glavno sastajalište splitske i šibenske publike

Mate Jadronja
ŠIBENIK
Trgovina mješovite i delikatesne robe

„ILS" INDUSTRIJA LIJESA
ŠIBENIK

Mađarski ministar o Agrarnoj reformi i o stavaranju jake armade

Mađarski ministar poljoprivrede grof Miháli Teleki je ovih dana na javnom zboru u Kunzentmártonu govorio o planovima vlade u pogledu riješenja agrarne reforme. Ministar je govorio samo o principjelnom stanovištu, o mjerama, koje bi trebalo preduzeti, ali za čije ostvarenje fale praktični uslovi.

Ministar je u svom govoru agrarnu reformu opet spojio s jevrejskim problemom i izjavio je, da prije 1848 godine u Mađarskoj nije bilo židovskih vlasnika zemlje. Danas je međutim situacija drukčija i vlada je odlučila, da će joj prva briga biti da zemlju prevede iz židovskih u mađarske ruke. Zbog toga će zakon o agrarnoj reformi oduzeti zemlju u prvom redu Jevrejima i razdijeliti je zemljoradnicima i to ili u zakup ili u vlasništvo. Ali i ministar je morao priznati da će na taj način u ruke mađarskih zemljoradnika preći samo oko 400.000 katastralnih jutara, tojest manje nego 200.000 hektara.

Na drugom će mjestu doći red na onu zemlju, koja nije kao što treba obrađivana i koja leži takorekući bez koristi. Na trećem mjestu će zakon oduzeti zemlju bankama i akcionerskim društvima. Onda će doći na red zemlja stranih podanika, kao i onih, koji prihode od mađarske zemlje troše u tuđini.

Već iz tog plana vidimo, da će doći do malih promjena u imovini crkve i plemstva, ako uopće do njih dođe. Ali prema ministrovim riječima i taj plan nailazi na nesavladljive teškoće. Da se preuzme ta zemlja trebalo bi oko 150 do 200 miliona penga godišnje. Vlada međutim ne može staviti na raspoloženje takovu svotu. Prvi zadatak vlade je da izradi što je moguće jaču armadu: budžet se mora se mora sastavljati uglavnom s obzirom na tu potrebu. Ministar je izričito rekao, da će mađarska država sav novac, koji joj nije potreban na druge stvari, trošiti u tu svrhu. U agrarnoj reformi će se zbog toga postupati tako, što će država slobodnu zemlju davati u sitnu arendu, ali će se truditi da nađe takav način iskorišćavanja te zemlje, da vredan i okretan seljak može vremenom preuzeti tu zemlju u svoje vlasništvo. U tu svrhu će se prirediti akcija jeftinog vještačkog đubreta, dodjeljivat će se priplodna stoka, sjeme itd.

Dakle zemlja neće institutivno prelaziti u ruke sitnih mađarskih zemljoradnika. Zemlja, koja bude na raspoloženju, upotrebiće se za sitnu arendu. Neće doći do eksproprijacije zemlje na veliko, a mađarski režim i postojeći zakoni ni ne dozvoljavaju eksproprijaciju. Dakle kao što vidimo uzaludne su sve druge nade mađarskih zemljoradnika, naročito zemljoradničke sirotinje.

Prema svim izgledima ne može se očekivati da će pitanje agrarne reforme opet postati aktivno prije iduće jeseni i zime.

Trgovina mode „a la ville de Paris"
Jakša Žuljević - Split
Specijalna prodaja muške pom. robe

„TVOKAPS"
Tvorničko skladište kapa i šešira na veliko i na malo. — SPLIT (Filijala Šibenik)

Gg. pretplatnicima!

Upozoravamo gg. pretplatnike da čemo, ako do konca ovog mjeseca ne isplate dužnu pretplatu, biti primorani da obustavimo daljnje šiljanje lista, Ona gg. koja nekim slučajem nisu primila našu neispravljenu novu čekovnu uplatnicu mogu je nabaviti kod svoje Pošte ispunivši broj našeg čekov. računa 34.159.

ZLATARSKA RADNJA
Ante Fantulin - Šibenik

Kroz novine

Štampa se sve više osvrće na pisanje »Nove Tribune«. Zagrebačke »Novosti« citiraju naš članak „Izjave iskrene i pametne" a beogradska „Samouprava" članak »Dvije stvarnosti«.

*

„Hrvatski narod« u broju od 17 o. mj. osvrće se u opširnom prikazu na Katićev Pregled povijesti Hrvata u izdanju Matice Hrvatske zaboravljajući da je Matica u vremenu između Smičiklasove i sadašnje Katićeve knjige objavila i Šišićevu. A Šišićevo ime je poznato i cijenjeno Možda nije »velezaslužno", ako se »velezaslužnost« mjeri po čemu drugom a ne po naučnoj spremi. Nauka treba da kaže istinu o narodnoj prošlosti a ne da je podešava prema današnjim političkim tendencijama. Protivni smo svakojem iskrivljivanju istine, jer to ne može imati dobrih posljedica.

*

Povodom uzbudljivih zlonamjerno rasturanih vijesti posljednjih dana, naša štampa upozorava javnost da ne nasijeda tim vijestima, da ostane mirna i prisebna, što je osobito potrebno u danima krupnijih događaja u svijetu. Kako se i kroz stranu štampu svakodnevno demantuju najfantastičnije vijesti, koje bi mogle da unesu u mase opću pometnju, izgleda da sve takve vijesti izlaze iz jednog istog izvora, kojemu je stalo do nereda u svijetu. Nije baš teško pogoditi odakle je sve to.



Češki Nijemci pozdravljaju ulazak njemačkih trupa u Prag

Zahvala i blagoslov sv. Oca Pija XII

Prigodom izbora pape Pija XII čestitali su Mu — kako već javismo — jugoslavenska vlada i knez namjesnik Pavle iz Beograda. Na te je čestitke sv. Otac ovako odgovorio: »Njegovom Kr.Visočanstvu Knezu Namjesniku Pavlu - Beograd: Srdačno zahvaljujem Vašem Kralj. Visočanstvu na čestitkama i željama i upućujem svoje želje za napredak plemenitog jugoslovenskog naroda«.

Na krnnisanje Nj. Svetosti Pape Pija XII u nedjelju 12 ožujka zastupao je Jugoslaviju i jugoslavensku vladu ministar pravde Dr Viktor Ružić, Hrvat iz Sušaka, a uz njega naš poslanik u Vatikanu Dr N. Sorgo-Mirošević, Hrvat iz Dubrovnika. Poslije krunidbe bijahu primljeni u posebnu audijenciju. Sv. Otac je duže vremena zadržao u razgovoru našega Ministra pravde te blagoslovio njega, našu državu i jugoslovenski narod..

Tako čitamo u nekim svjetskim novinama, dok naše domaće novine, koje su preuzele patent hrvatstva i katoličanstva, o tome ne javljaju ništa, kao da razgovor sa sv. Ocem i Njegov blagoslov ne znače ništa. X

Književne vijesti

Redakcija je primila na prikaz: SAMA POD SUNCEM, pjesme gđe Milice Kostić-Selem i ZAŠTO SE PROGONE JEVREJI od g. Jerka Dorbića. U budućem br. »Tribune« donijećemo ocjenu jedne i druge knjige.

*

IZAŠAO JE BROJ 3 ZA MART »Glasnika Primorske banovine«, mjesečnog časopisa koji se bavi svim problemima primorskih krajeva. Posljednji broj časopisa ima mnogo lijepih ilustracija i vrlo bogati poučni i zabavni sadržaj.

*

Pod naslovom NA PREŁOMU u zajednici sa hrvatskim književnikom — Dr. Matom Hanžekovićom, napisao je naš poznati publicista Mićun Pavičević istorisko-socijalni roman iz crnogorskoga života i dao ga u štampu. Knjiga će iznositi preko 850 stranica i biti štampana samo onoliko primeraka — koliko se bude unaprijed javilo sigurnih pretplatnika. Cijena je, za Evropu D. 100·—; za Ameriku 2 dol.

Prof. MIRKO LEŽAIĆ 11 (Lične uspomene)

O ZASLUŽNIM POKOJNICIMA NAŠEG KRAJA

Tim govorom on je kao veliki majstor oratorske umjetnosti izazvao opće divljenje čak i kod starijih »Saborlija.« Gotovo sva štampa u pokrajini izjavila se o njemu kao o »saborskoj senzaciji.« I poslije, kadgod je taj »govornik od rase« uzimao riječ, cijeli ga je »Sabor sa uživanjem slušao.« »Kao govornik bio je nenadmašiv, koliko u pogledu suštine, toliko i forme. Njegovi govori su bili prava oratorska remek - djela — pisala je beogradska **Samouprava** *u broju 147 od 5 jula 1924. — U Dalmatinskom saboru Baljak je prosto briljirao svojim govorima, tako, da kad bi on imao da govori, došlo bi u Sabor na hiljade slušalaca da ga čuju.« »Tako je i u parlamentu u Beču i u Delegacijama vrlo pažljivo saslušavan, kad je držao svoje savršeno klasične govore« (D-r L. Bakotić u spomenutoj knjizi). Tako je on briljirao i na narodnim zborovima, naročito o Vidovdanu kod crkve Lazarice na Dalmatinskom Kosovu, gdje su ga svještenici, uz slavljenje zvona i pucanje iz mačkula, dočekivali s pjevanjem: »Vozbranoj voevodje,« djevojčice zasipale cvijećem, a razdragani narod nosio na rukama »po Kosovu ravnom.« D-r D. Baljak je s pravom uživao reputaciju najboljeg govornika u Dalmatinskom saboru.*

Po inicijativi d-ra Dušana Baljka pristupilo se reorganizaciji Srpske narodne stranke na Primorju, i to prema zahtjevima novog vremena i aktualnim potrebama naroda. Održala se u Splitu, 4 avgusta 1897, glavna skupština stranke na kojoj je učestvovalo 76 izaslanika iz cijele Dalmacije. Ta skupština je jednoglasno riješila da se osnuje društvo »Srpsko bratstvo«. U osnivački odbor za izrada društvenih pravila bili su izabrani: **d-r Dušan Baljak, d-r Ignjat Bakotić, d-r Vlaho Matijević, d-r Krsto Kovačević, Matej Šarić, Đuro Vukotić, Aleksandar Katić, Filip Sinobad, o. Kornilije Pavasović, Jovo Dimitrović, Andrija Vujatović - Šarov, Luka Stojanac, Uroš Lombardić i Ćiro Korolija.**

Osnivački odbor je pokušao da ostvari jednu staru misao dalmatinskih Srba. On je htio da osnuje društvo koje će se baviti širenjem prosvjete i podizanjem privrede kod srpskog dijela našeg naroda na Primorju. Misao o osnivanju takvoga društva prvi put se javila još 1881 godine. Dalmatinski Srbi, studenti Gradačkoga i Bečkog univerziteta, tada su objavili i »nacrt ustava« u kome se, između ostaloga, veli: »§ 1 - Srbi u Dalmaciji osnivaju društvo pod imenom **Srpska ujedinjena omladina dalmatinska.**« *-§ 2- Cijelj je omladine, da podigne ekonomsko i prosvjetno stanje svoga naroda,« i to: javnim udruživanjem, držanjem javnih predavanja iz ma koje naučne grane, izdavanjem i rasturivanjem korisnih knjiga, priređivanjem besjeda i sijela. Bila je saxvana velika omladinska skupština u Dubrovniku, ali tu skupštinu vlast je zabranila. Morala se čitava akcija odgoditi za drugu zgodniju priliku. U odbor za doček omladine ušli su: Matej Šarić, Pavao Lopižić i Luko Milišić.-*

Drugi pokušaj učinili su omladinci: **Joso Mijaljević, Kažimir Luketić i Ivon Butier.** *Oni su kao »odbor - poketač« po ugledu na gradačku omladinu 1881 godine i »na lijepi primjer braće galičkijeh Rusa« objavili u Splitu »na Vrijeti 1886« poziv za upis u* **»Dalmatinsko politično društvo«.** *Oni su sastavili i društvena pravila, u kojima se u početku veli: »§ 1 -Osniva se političko društvo, sa sjedištem u Spljetu, pod imenom: »Dalmatinsko politično društvo.« — § 2 - Društvu je zadatak da promiče i zagovara, nezavisno od ma čijeg stranog upliva, napredak moralni, ekonomni i politički uopšte, osobitim obzirom na Dalmaciju a napose da brani i zagovara u Dalmaciji narodnost i jezik srpski. Da to postigne, društvo će se baviti: a) o uzgoju i moralnome unapređenju naroda uopšte, a osobito o njegovu uzgoju sa građanskog i političkog gledišta; b) o uvedenju srpskog jezika i srpskijeh slova u škole i javnu upravu; v) o pitanjima općinskim, zemaljskim bilo privrede bilo trgovačko - obrtne naravi, kao i o svijem pitanjima narodnog interesa uopšte, raspravljanim i koja bi se imala raspravljati od dotičnijih ustavnijeh pretstavništva; g) o ekonomnijem potrebama narodnim i o načinima kako bi se tijem potrebama dalo doskočiti; d) o predlaganju sposobnijeh predložnika (kandidata) za sva samoupravna prestavništva, to jest za Cesarevinsko vijeće, za zemaljski sabor, za općinska zastupstva i za trgovačko — obrtničke komore.*

(*nastaviće se*)

Glavna godišnja skupština sokolske župe Šibenik-Zadar

Sokolska župa Šibenik-Zadar održala je 18 ov. mj. svoju godišnju skupštinu, na kojoj je br. Savez S. K. J. zastupao brat Mihajlo Nikolić. Dan ranije održani su prije podne zbor društvenih i četnih načelnika a poslije podne predkonferencija skupštine, na kojoj je iscrpno raspravljeno po izvještajima župskih funkcionera i o mnogim drugim sokolskim pitanjima. Utvrđeno je ovom prilikom da je na teritoriji župe najviše i najuspješnije rađeno na ostvarenju ciljeva Sokolske Petrove Petoljetke.

Usprkos teškim prilikama pod kojima sokolstvo ove župe djeluje, mora se priznati da je rad bio ipak u izvesnoj meri plodan i da broj članova nije opao.

Brat Nikolić, izaslanik Saveza Sokola K. J., prikazao je u odužem ubedljivom govoru sadašnje prilike u Sokolstvu našem i na strani, ističući potrebu, što intezivnijeg rada, kako bi se mogla postignuti što veća emancipacija od ma čijeg uticaja.

Za starešinu župe ponovno je izabran brat Kovačev Pavao, dok je stara uprava u glavnom nepromenjena.

Na putu uređenja financiskog pitanja Općine Šibenik

U nedjelju 19 ov. mj. održana je u dvorani Jugoslavenske zemljoradničke čitaonice prva redovita sjednica Gradskog vijeća. Pretsjednik gradskog poglavarstva g. Petar Sunara po obavljenoj zakletvi vijećnika pročitao je brzojavne pozdrave Ni. V. Kralju, pretsjedniku Vlade g. D. Cvijetkoviću i banu g. dru M. Buću i saopćio da su gradski vijećnici gg. Don Krsto Stošić i Petar Kovačević podnjeli ostavke, što je vijeće uvažilo. Po tom je pozvao vijećnike da se sjete preminulog vijećnika pok. Z. Kačića.

Potpretsjednik gr. pogl. g. M. Grubišić je u svom ekspozeu govorio o teškim prilikama, u kojima se nalazi šibenska općina, koja duguje 15,000.000 din a čiji su godišnji prihodi samo 4-5 miliona, dok općine Split, Sušak i Dubrovnik primaju godišnje 16-30 miliona prihoda.

Budžet za g. 1938-39 kojeg je pročitao fin. ref. g. dr D. Belamarić primljen je bez diskusije, pa se je prešlo na novi budžet za g. 1939-40. Zahvaljujući radu g. dr Belamarića stvoren je napokon jedan realan budžet koji će stvarno odgovarati potrebama i mogućnostima Šibenika. Proračun za prošlu godinu iznosio je 8.193.544 din. dok ovogodišnji iznosi 6.627.525 din te je proma tome SMANJEN ZA 1 MILION 565 HILJADA i 928. Po riječima g. dr Belamarića ovogodišnji proračun je smanjen iz razloga da općinski prihodi stvarno pokriju rashode i time se, bar u nekoliko, pomogne teško financijsko stanje naše Općine.

Zbog dosadašnjih nesrazmjernih ili neostvarivih budžeta općinska dugovanja se povećavala svake godine za 500-700000 din. i do ove godine povećala se za čitavih 8 miliona din. Jasno je da je s ovakvim radom Općina sve više gubila kredit i dolazila u nemogućnost da išta učini za napredak a kamo li za poljepšanje grada. Da bi se budžet uravnotežio stvarnim prihodima a ne fiktivnim ciframa, povišene su neke općinske takse. Tako će relativno mala povišica takse na uvoz brašna dati godišnje još nekih 5-600000 din. Od prodaje smeća dobiće se 120.000 (dok se za pometače troši oko 300.000 din.) Ostale povišice uvoznih taksa daće oko 300000 din.

U ovaj budžet 1939-40 g. unesene su sve obaveze Općine pa i anniteti Hipotekarnoj banci od 200000 d. za novi zajam od 1,500000 din kojeg Općina namjerava sklopiti da bi isplatila neke leteće dugove iz prošlih godina i izvršila neke građanje koje se ne bi mogle izvršiti iz rednvitih prihoda.

Da bi se ovakvim radom došlo konačnom rješenju općinskog financijskog pitanja potrebno je da ovaj budžet nađe dovoljno razumjeranja i podrške kod građanstva i nadležnih vlasti pošto je i rađen po svim propisima i uputama Ministarstva finansija.

Pošto je budžet primljen jednoglasno prešlo se na ostale tačke dnevnog reda.

U stalni turistički odbor ušli su gg. P. Sunara, ing. J. Ljubičić. A. Bujas, I. Čala, F. Bakašun, Dr B. Kurajica i I. Milošević. U gradski disciplinski sud izabrani su gg. F. Bakašun i M. Benković, a za zamjenike Dr B. Kurajica i J. Stegić. Za delegate u upravu društva za unapređenje turizma izabrani su gg. P. Sunara, F. Bakašun i I. Čala. Za supotpisivaće općinskih akata izabrani su gg. J. Stegić i M. Maroti, a za zamjenike V. Dulibić i T. Ninić. U komisiju za pregled gradske blagajne izabrani su gg. M. Benković, M. Grubišić i D. Jokanović, a za njihove zamjenike J. Stegić, M. Brkić i J. Ilijaš U građevinski odbor ušli su gg. Stegić, Don Krsto Stošić i Dr I. Kandijaš, a kao zamjenici Ilijaš, Bučić i B. Malešević. U zdravstveni odbor imenovani su gg. P. Sunara, M. Grubišić, Dr B. Kurajica, I. Milosević i župnik fra G. Bedrica. Kao supotpisivači birački spiskova izabrani su gg. I. Čala i M. Brkić. Razni školski odbori u Šibeniku i okolici ponovo su upotpunjeni. Uskoro će se urediti gradski organizacioni statut i s njim u vezi odrediti novi odbori za nadgledanje i uređenje grada.

Ponuda g. Dr Tiljaka je odbivena, a molba g. Mladinića Vinka veterinara iz Splita privremeno se skida sa dnevnog reda.

Za stalne gradske činovnike imenovani su K. Grubišić, P. Rončević, J. Kronja i B. Bumber. Za nadzornika živeznih namirnica i gradskog dezinfektora imenovan je Njegoš Todor. Odobren je upovor sklopljen sa finansijskim referentom g. Dr. D. Belamarić uz plaću od 3000 dinara. Poništen je mjesečni dodatak šefu tehničkog otsjeka ing. g. Jakovu Despotu.

Na molbu tekstilne tvornice g. A. Antića snižena joj je taksa na vodu od 3 na 1 din. po m^3, i snižene gradske uvozne daće na 50 posto.

Pretsjedniku gradskog poglavarstva odobreno je od 1 - IX - 1938 u svrhu reprezentacije 2000 din.

Izvan dnevnog reda odlučeno je da se zamoli Hipotekarna banka da odustane od traženja svih dažbina i taksa kao garanciju za svoja potraživanja, jer bi inače Općini bio onemogućen svaki daljni rad. U ovom pitanju obečao je svoju pomoć Nar. poslanik g. Dr. Grubišić Slavko koji je zbog toga već mnogo intervenirao.

Pošto je odlučeno da se vijeće sastane opet do 15 dana sjednica je zaključena.

GĐA SELEM KOSTIĆ, poznata književnica iz Splita, održaće u utorak 28 - III u prostorijama Nar. Žen. Zadruge svoje predavanje.

Uspjela licitacija

Na direkciji pomorskog saobraćaja održana je licitacija za gradnju obale u Šibeniku. Predračunska svota iznosi 10, 621.000 dinara. Bila su 4 natjecatelja, a najpovoljnija ponuda bila je ing. Pere Machieda, koji je ponudio na državni projekt 3 posto niže od proračunske svote, a na vlastiti projekt 37 posto niže.



Predavanje g. Ante Modrušana

koje se imalo održati 22 o. m. u Sokolskom domu odgođeno je.

Film „OJ LETNI SIVI SOKOLE"

Od 15 do 17 marta o. g. prikazivan je u Šibeniku 100 posto zvučni film „Oj letni sivi sokole".

Odazivi posjeta bili su dobri, iznad svakog očekivanja. Kino Tesla bio je dupke pun i kad su bile predstave za školsku djecu i na večernoj predstavi sa odrasle.

Mnoge su pjesme kojim film obiluje, zanosno zrihvaćene od publike i burni aplauz je izražavao njeno uživanje u ljepotama zaista čarobnih slika iz sokolskog taborovanja.

Osim estetske strane zadovoljen je u potpunoj mjeri i nacionalni osjećaj tako da film predstavlja, bez ikakve sumnje močno sredstvo za razvijanje i učvršćivanje nasijonalne misli.

Narodni poslanik g. Dr. Slavko Grubišić

stigao je u petak 17 - III iz Beograda. Zadržaće se nekoliko dana.

G. prof. Dr. Mirko Perković

poznati književnik i naš uvaženi saradnik održaće 25 - 26 o. m. u Biogradu n-m na molbu tamošnjeg Sokolskog društva dva predavnja : »Gundulićeva Dubravka i Jugoslavija« i »Kršćanskosocijalne ideje u našem narodnom pjesništvu«.

Naši pokojnici

Naš sugrađanin Iljadica - Grbešić Mate preminuo je 15 tek. mj. u 90 g. života.

Starom rodoljubu, bratu našeg uglednog saradnika g. Dr. Vice i ocu Dr. Mile, Bogde, Peke, Branka i ost. neka je laka zemlja.

Oglas licitacije

»Kod banov. bolnice u Šibeniku održaće se dana 30 ožujka 1939 u 11 sati prije podne prva usmena licitacija za prodaju kuhinjskih otpadaka (spirina) za vrijeme od 1 travnja 1939 do 31 ožujka 1940 godine«. Upravnik : Dr. Machiedo

SPLIT

Sjednica J.R.Z. u Splitu

OSTAVKA DRA MATOŠIĆA KAO NAČELNIKA OPĆINE

A subotu je u Splitu održana sjednica foruma Jugoslovenske Radikalne zajednice za grad Split, na kojoj je narodni poslanik g. dr. Vlado Matošić govorio o političkoj situaciji.

Ujedno je g. dr. Matošić izvjestio forum stranke da je podnio ostavku na položaju načelnika splitske općine.

Prijedlog prisutnih da bi i nadalje zadržao i taj položaj, dr. Matošić odbio je motivacijom, da to ne može prihvatiti, jer da mu taj dvostruki rad oduzima mnogo vremena i onemogućava rad u stranci.

G. dr. Matošić po financijskom zakonu morao je i onaj položaj da zadrži, ali je to iz gornjih razloga odbio.

Nakon toga članovi stranke govorili su o raznim pitanjima opće i lokalne prirode.

Odlazak g. Bana

Službenim poslom, otputovao je u nedjelju u veče ban g. dr. Mirko Buić za Beograd u društvu sa banom Zetske banovine g Ivaniševićem.

G. Ban će gore da mjerodavne zainteresuje potrebama banovine i zagovara odobrenje banovinskog budžeta u predloženom iznosu.

Opravdano čudenje javnog mijenja

Poznata je tragedija koju proživljava jedan bratski slavenski narod. I u ovom momentu trebalo bi bar pružiti iskreni osjećaj kao dokaz, da nas je sudbida Čeha zabolila i dirnula. Ali, umjesto toga javno mijenje Splita u nedjelju ostalo je ne malo zaprepašćeno : Jedan navodno šaljivi Splitski list donosi osmrtnicu Češkoslovačkoj i pokušava da izvrgne smijehu i poruzi jednu tragediju, jedan bolan udes. Split je ostao frapiran, a javnost se sa opravdanjem pitala : ko je mogao da dozvoli ovu ironičnu sramotu ! ? Sramotu, opetujemo, koja bi trebala da se očisti, jer vrijeđa svakoga, ko i malo osjećaja ima u sebi.

Polukorizmeni kostimirani ples oficirskog doma u Šibeniku

Ovaj ples koji je održan 18 marta u velikoj dvorani Sokolskog doma i u priključenim prostorijama, završio je sa velikim moralnim i materijalnim uspjehom. Ma da nije termin bio osobito povoljan, zbog čega i nisu svi pozvanici učestvovali, sakupilo se preko 500 posjetilaca, zastupnika mjesnih vlasti, organizacija trgovačkih te industriskih preduzeća, koji su proveli vrijeme sve do jutarnjih časova u ugodnom raspoloženju. Dvorana bila je dekorisana promišljeno u posvema utvrđenom eksotičnom stilu. Muzički dio povjeren je bio odličnom »Universal« orkestru u crvenim kostimima. Oko 10 sati na večer Komandant Mesta đeneral g. Damjanović otvorio je ples Kraljevim kolom.

Među publikom zapazilo se mnogo lijepih kostima.

Shvaćajući pravilno svrhu te priredbe svaki je priložio svoj odgovarajući dio za podupiranje borbe protiv općeg narodnog zla, tuberkuloze u vojsci i mornarici, pa su to učinili i oni pozvanici koji su bili spriječeni u svom dolasku na priredbu. Naročito se pri tome istakao dir. tvornice »Dalmatienne«: g. Dr. Somogyi koji je i pri ulazu i u toku same zabave priložio blizu 1000 din. općoj svrsi.

Svim licima koja su doprinijela tom uspjehu priredbe i svojim radom, pri čemu se je isticala supruga gospodina đenerala Damjanovića, Komandanta mesta u Šibeniku, organizujući saradnju supruga oficira u pripremanju materijala za dekorisanje i skupljanje darova za lutriju, Upravi Sokolskog društva Sibenik kao i gospodi koja su priložila novčane iznose na blagajni i posrednim putem, uprava oficirskog doma srdačno blagodari na svesrdnoj pomoći u akciji povedenoj za suzbijanje tuberkuloze u vojsci i mornarici.

ČAJNI MASLAC garantirano fini sa najboljih marvogojskih krajeva u državi razašilje iznad 5 kg. uz pouzeće kg Din 24.- stanica Sv. Ivan Žabno. Obratiti se na V. Pacaš, Bjelovar.

Iz Sokola:

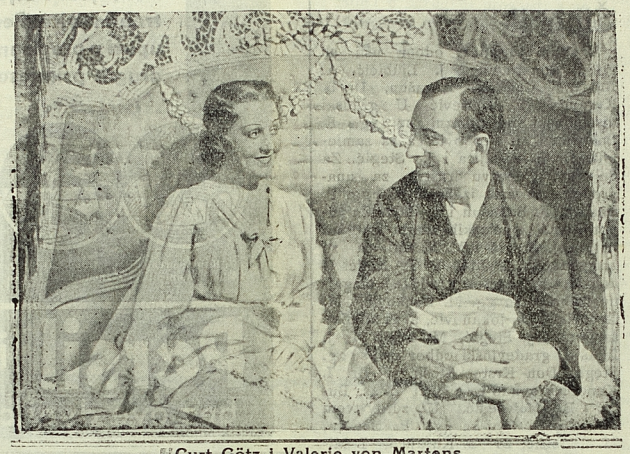
NARODNA NOŠNJA. Tokom poklada konstatovano je da su mnogi — naročito mlađarija — pogrešno shvatili smisao naše lijepe narodne nošnje, pojavljujući se u nošnji — sa maskom na licu. Narodna nošnja nije odijelo prikladno za maskiranje te je takav postupak uvreda naših tradicija. Narodnu nošnju želimo da vidimo što češće — da se ne bi zaboravila — ali uvijek ondje, gdje je ona centar interesa, neokrnjena i čista, onakova, kako ju je narod ostavio.— R. R.

Njemački nogometni godišnjak za 1938

Kao veoma ukusna knjižica za sliKom jednog od prizora s velike nogometne utakmice Engleska - Njemačka na naslovnoj stranici izišao je njemački nogometni godišnjak za 1938., koji je ujedno i izvještaj Stručnog ureda za nogomet u NS-državnom savezu za tjelovježbu' U njoj je na zanimljiv i pregledan način prikazan upravni i aktivni sportski rad, kao i o njegovom porastu i jačanju kroz posljednje dvije godine. Breslava sa svojom velikom tjelovježbom i sportskom proslavom privlači još jednom pažnju sportskog svijeta, a opširno su obrađene i sve njemačke međunarodne nogometne utakmice, njih 20 na broju, zajedno sa njihovim rezultatima, momčadima i zanimljivim trenutcima jednako kao i natjecanje za Tschammerov i za pokal državnog saveza. Ta knjižica pruža đakle uvid u sve velike nogometne utakmice, koje su obrađene koli u pogledu samog uspjeha toli i u pogledu sviju preglednih brojaka. Pozvani stručnaci izvještavaju o iskustvu samog rada Srručnog ureda, opisuju temeljne potrebe tog rada i prenose čitača tako reći u središte živog zbivanja u nogometnom sportu. Daljni članci vodećih ljudi s područja sporta uopće upopunjavaju tu kajižicu, koja imo opseg od 112 stranica. Pitanja sportskih nesrrća u pravom odnosu, rilmski rad u sportu, usavršavanje igrača u nogometu, sudačko pitanje, kao i sve druge teme predmet su svestranog razmatranja, a konačno se pruža i pregled nogometnog zbivanja u Austriji i Sudetenlandu s osvrtom na prošlost i na budućnost.

Slike raznih nacionalnih momčadi, prizori s velikih nogometnih utakmica i slikovni prikazi zanimjjivih događajaja na rubu samog nogometnog zbivanja ukrašuju tu zgodnu knjižicu koja je veoma podesna da u svakom pogledu živo snubi za nogometni spot uopće. Dr. V. P.

F I L M



Curt Götz i Valerie von Martens

u Tobis - Cinema filmu »NAPOLEON JE SVEMU KRIV«

Filmske anegdote

U JEDNOM »CUGU«

U Tobisovim atelijerima u Johannisthau snima se pod režijom Hansa H Zerletta novi Tobis - Cinema film »Ljubavna pustolovina«. Za vrijeme odmora sjede Olga Čehova i Georg Alexnder u kantini u društvu s još nekoliko kolega. Razgovor se vrti oko toga, koliko alkohola može čovjek popiti u jednom »cugu«, dakle na dah bez odlaganja. Georg Alexder tvrdi sasvim ozbiljno, da u jednom »cugu« može ispiti pet boca šampanjca.

»Jednu za drugom?« — pita Olga Čehova ne vjerujući.

Alexander potvrđuje, a kad u to sumnja još i Paul Klinger, predlaže Georg Alexander slijedeću opkladu: On je pripravan u jednom „cugu" ispiti čak 7 boca šampanjca, ako Olga Čehova i Paul Klinger prihvate okladu na dvije hiljade maraka, što je ovima đakako previsoko. Alexander ne pristaje na manji iznos i tako se oklada razbija. Znatiželjna Olga Čehova moli po tom Alexandra, da bar oda, na koji je način mislio dobiti okladu. Ovaj se nije dao smesti nego je odmah izjavio uz svoj poznati lagani smiješak:

»Kupio bih si voznu kartu Berlin - Rim i natrag, krenuo bih mirno na put i ispio bih lijepo jednu za drugom mojih sedam boca šampanjca »u jednom cugu" (vla ku)....«

2500.— DIN. TREBATE da si stvorite stalnu zaradu — egzistenciju kod kuće.
Pišite: »Mara« Maribor — Pletionica—Razašiljalnica trikotaža.

Slastičarna „SPORT" ŠIBENIK Gradska vrata

Biograd n-m

Komemoracija T. Masarika

Sedmoga marta održalo je Sokolsko društvo u 8 sati u Sokolani pred velikim brojem članstva, komemoraciju blagopokojnom T. Masariku, kojom prigodom je o T. Masariku, govorio br. Artić, učitelj. Njegov govor je ostavio na sve prisutne đubok utisak, jer je br. Artić znao da nam vrlo slikovito predoči koliki je gubitak pretrpjelo Slavenstvo a napose Čehoslovačka smrću Masarika.

Nedjelja trezvenosti

U nedjeeju 11 marta održao je u Sokolani br. Pavlović Milutin u prisustvu velikog broja članstva i svih vežbačih kategorija u okviru Nedjelje Trezvenosti vanredno uspjelo predavanje o temi »U čemu je značaj tre zvenosti!«:

Polukorizmena zabava

U četvrtak 16 marta održalo je Sokolsko društvo vrlo dobro uspjelu polukorizmenu zabavu. Diletanska sekcija davala je u režiji br. Artića dva pozorišna komada: »Začarani ormar« i »Veseli đjaci«. Sem toga nastupio je sa dvije klavirske tačke i mladi br. Davor Šeat, kojega je publika pozdravila vrlo srdaćnim aplauzom.

Junak večeri bio je svojom izvanrednom glumom br. Slavo Tolić, popularni „Gigo", koji je igrao Grgu iz Začaranog ormara. Iza programa se je razvio ples. Zabava je bila dobro posjećena i ostavila lijep utisak na prisutne. mi—.

RAZNI DRVENI SANDUCI PAPIR ZA OMOTAVANJE dobivaju se u upravi N. Tribune.

Pridraga (Sjev. Dalm.)

PITANJE POŠT. NADLEŽ. NAŠEMU SELU

Splitski »Hrvatski glasnik« od 9 tk. mj. donio je jedan potpuno neistinit članak iz Novigrada. U njemu se kaže da je više od polovine našega sela otrgnuto iz područja pošte Novigrad, a stavljeno u reon nedavno otvorene pošte u Karinu, i ako tobož čitavo selo Pridraga gravitira Novigradu. Tvrdi se da je ovo učinjeno iz političke osvete.

Naše je selo razbijenog tipa kao i ostala zagorska seja. Pošto se nalazi izmedju Karina i Novigrada dosljedno je jedan dio bliže Karinu, a drugi Novigradu. Kako je u Karinu otvorena pošta koja ima telegraf i telefon, te svakodnevno kretanje pošiljaka u oba pravca, a Novigrad ima samo poštu i telegraf bez telefona dosljedno je onaj dio našega sela kome je bliže Karin od Novigrada poželio da pripane u reon pošte Karin. U ovu svrhu je upućena pretpostavka iz sela, koju su potpisali vidjeniji ljudi, te vlč. župnik i uprav. škole još 1937 god. Direkcija pošta u Splitu pošto je pretstavku primila i došla do zaključka da su naši zaselci: Zupčići, Čuline i Viduke za tri do četiri puta bliže sjedištu pošte Karin nego Novigradu donijela je pravednu odluku u kojoj nema ništa političkog, pripojivši ove zaselke Karinu. Pridražanac

Miper:

Sve u redu!

(novela)

Kad je Mile Čojko naslijedio lijepu baštinu oca svojega, odredi i postavi novog pudara u vinogradu, najmi novog kočijaša i novog vrtlara. Dâ im oštru zapovijed da ga svaki dan tačno izvješćuju o svemu što bi trebalo popraviti ili urediti e da bi cijela baština bila u redu. Reče slugama: Ko me od vas ne bude istinito obavještavao, odmah ću ga otpustiti Vršite svoju dužnost!

Sutradan dođe pudar i veli: gospodaru, pojavila se peronospora, pa treba vinograd što prije polijevati. Daj da kupim galice.

— Sad si mi došao! Upravo mi dolaze gosti u pohod. Ostavi za drugi dan. Ne smetaj me kad sam u poslu. Bježi!

Odoše gosti, a vrtlar dotrči i moli gospodara da mu dâ da kupi nožice i britvu i još štošta, jer da valja stabla i voćke okljaštiti dok je na vrijeme.

— Sad mi smetaš kad polazim u goste! dođi drugi put kad se kući vratim. Bježi!

Vrtlar se pokunji i udalji.

Kad se gospodar vrati kući, eto ti kočijaša pa će: gospodaru, vranac hramlje. Valjalo bi mu promijeniti potkove.

— Sad mi dolaziš, kad hoću da legnem i da se naspavam. Dođi drugi dan,

Sastadoše se sluge pa će jedan drugome: Neće gospodar da vršimo što nam naredi! Što ćemo? Ne možemo ga dalje ljutiti, jer će nas otjerati! Kako bješe najstariji kočijaš reče: Znate što? Recimo svaki dan gospodaru da je sve u redu! Tako se on neće ljutiti, a nama će uštedjeti trud i neće nas odagnati! Lažimo mu!

Stoje sluge i razgovaraju se. U to gospodar, izlazeći nekamo žurno, upita će ih: Jeli sve u redu? A sluge jednodušno:

Sve u redu, gospodaru!

— Dobro, nastojte da i tako ostane!

— Jesam li vam pravo rekao, kliknu kočijaš! Lažimo! Gospodar se neće ljutiti. Pa njemu dobro a nama bolje!

Konj je ohranuo i brzo će lipsati, vinograd pocrnio, a voćke se osušile.

Sluge ponavljaju: sve je u redu! Čojkovo imanje propada sve — u redu!

ZLATARIJA G.B. VALLE - SPLIT VLASTITA RADIONA — UTEMELJENA 1822

Tisak i vlasnik: „TIPOGRAFIJA" štamparsko novinsko i knjižarski zavod, za tiskaru i uredništvo odgovara: direktor Hamilkar Vitaliani, Sibenik